

Шукаючи кращого життя, можливості заробити більше коштів для власних потреб, а сьогодні, втікаючи від війни, українці змушені виїздити за кордон. При цьому часто нехтують тими небезпеками, які на них можуть очікувати, а це зокрема торгівля людьми.

З початком військової агресії Росії з України вимушено виїхали вже близько 5 мільйонів людей, більша частина з них – жінки та діти. У зв'язку із масовою міграцією зросла і кількість людей, які хочуть скористатись вразливим становищем біженців.

Юристи Української Гельсинської спілки з прав людини та представники Центру протидії дезінформації дають поради, як не стати жертвою злочинців за кордоном, адже перебуваючи у стресовому стані та паніці людина може бути вразливою.

Документи:

- Сфотографуйте і за можливості завантажте на гугл-диск або інший файлообмінник, надішліть собі на електронну адресу всі Ваші документи. Так ви не втратите доступ до них.

- Ніколи не передавайте Ваші документи будь-якій особі. Представники прикордонної служби не мають права вилучати у Вас документи, проте можуть оглядати їх; одночасно із цим вони зобов'язані пред'явити вам своє службове посвідчення або його аналог на Вашу вимогу.

- Ніколи не залишайте свій паспорт у якості застави, гарантії тощо. І в Україні також!

Транспорт та інша допомога:

- За можливості не сідайте у транспорт із незнайомими людьми, а якщо таке сталось – сфотографуйте номер авто, відправте довірентій особі разом із активною геоміткою, домовтесь про час наступного контакту.

- Не погоджуйтесь на пропозиції щодо розміщення, поселення або роботи від неперевірених осіб. Зверніться по допомогу до органів державної влади або місцевого самоврядування. Вони скоординують Ваші подальші дії навіть за кордоном.

- Допомогу пропонують, а не нав'язують. Надто активні, наполегливі дії “волонтерів”, злість у разі відмови можуть свідчити про злочинні наміри таких осіб

Комунікація:

- Намагайтесь регулярно підтримувати зв'язок із рідними, за можливості – встановіть певний графік.

- Домовтесь про кодове слово або фразу, яка означатиме, що ви у небезпеці.

- Тримайте рідних в курсі щодо Вашого поточного місця перебування, пропозицій, які Вам надходять щодо житла, роботи тощо.

- Завжди перевіряйте будь-яку інформацію, яку отримуєте (щодо оформлення документів, роботи, проживання, навіть номерів телефону) у

офіційних або широко відомих джерелах: сайти органів державної влади, ЗМІ, громадські організації тощо.

Жертвами торгівців людьми можуть стати не тільки люди, які втікають від війни, а й ті, хто виїжджає за кордон з метою знайти роботу, продовжити навчання, влаштувати своє особисте життя.

Торгівля людьми має багато форм, це може бути: сексуальна експлуатація, примусове жебрацтво, вилучення органів з тіла тощо.

"Торгівля людьми – це форма сучасного рабства та порушення прав людини для отримання прибутку через контроль та експлуатацію інших людей".

Як не стати жертвою?

- Не давайте нікому оригінали документів, майте при собі їх копії, але в іншому місці.
- Не приймайте пропозиції про роботу сумнівного характеру.
- Відмовляйтесь брати в борг у незнайомих людей.
- Будьте на постійному контакті з рідними та близькими.
- Вивчіть номери екстрених служб країни, в якій ви знаходитесь (у країнах ЄС – 112).

Нагадаємо, мережею почались ширитись пропозиції про начебто швидке усиновлення дітей-сиріт, врятованих від бойових дій, однак такі повідомлення є фейками.

Якщо під час перебування за кордоном щодо Вас чинять будь-які дії насильницького характеру, Омбудсман рекомендує:

- звернутися до посольства, консульства України в країні перебування;
- бігти до місця загального користування - державної/офіційної установи, бібліотеки, пошти тощо;
- звернутися до поліції, лікарні, церкви, аварійних служб тощо;
- якщо є можливість звернутися до установи, а не до приватної особи, краще зверніться до установи.

Аби не стати жертвою торгівців людьми при спробі працевлаштуватися за кордоном, слід дотримуватися таких правил:

1. Не вірте рекламі фірми, яка не відповідає вимогам законодавства України (не вказує повної назви фірми, її адреси, номеру ліцензії та органу ліцензування, що її видав). Торгівці людьми можуть ввести Вас в оману, використовуючи:

- різноманітні фірми-посередники з працевлаштування за кордоном
- туристичні, шлюбні та модельні агенції, служби знайомства, агенції шоу –бізнесу
- оголошення, рекламу в ЗМІ та Інтернеті
- незнайомих людей, а часом навіть, як зазначалось вище, Ваших родичів, друзів, сусідів, знайомих.

2. Не ведіть переговори про навчання, працевлаштування чи шлюб наодинці з агентом.

Запросіть взяти участь у переговорах довірену особу – це може бути Ваш юрист або хтось із Ваших близьких.

3. Перевірте, чи має фірма ліцензію на надання відповідних послуг (навчання, працевлаштування за кордоном).

4. Зв'яжіться з Посольством країни, куди Ви плануєте подорож та дізнайтесь про правила щодо працевлаштування або навчання іноземців.

5. Особисто оформлюйте пакет документів та самі сплачуєте за послуги. Це не дасть можливості торгівцям людьми втягнути Вас у боргову залежність або вчинити злочин стосовно інших осіб за Вашими документами. Не користуйтеся послугами незнайомих осіб, які пропонують Вам допомогу в оформленні виїзних документів, продовженні терміну перебування на території іноземної держави.

Корисні ресурси

- Для тих, хто потребує допомоги також створені спеціальні чат-боти «Безпека жінок за кордоном», @safeabroad_bot, @stay_in_safe_ua_bot.
- В Україні та за кордоном працює організація А21, яка займається протидією торгівлі людьми. Тел в Україні: **15-47**.
- Громадська організація «Ла Страда-Україна» працює для забезпечення прав дітей та протидії торгівлі людьми. Тел в Україні: **116 123** (з мобільних).
- Національна гаряча лінія з питань протидії людям та консультування мігрантів. Тел. **527**.
- Лінія екстреної допомоги, яка працює також і у країнах ЄС. Тел. **112**.

Джерела:

1. <https://helsinki.org.ua/articles/yak-ukrainskym-bizhentsiam-ta-bizhenkam-ne-staty-zhertvoiu-torhivli-liudmy-porady-iurystiv-uhspl/>

2. <https://life.pravda.com.ua/society/2022/03/18/247861/>